

Дарія КЛАДЬКО,

студентка 109-СПРБ н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки Національної академії внутрішніх справ
Олександр ВОЛЯНЮК

ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

В умовах воєнного стану українські поліцейські проявляють неабиякі мужність та героїзм, щодня ризикуючи власним життям та здоров'ям заради захисту співгромадян.

Робота правоохоронних органів у зоні прямих бойових зіткнень в умовах воєнного стану дуже відрізняється від повсякденних задач у мирний час. У зоні бойових дій, в умовах воєнного стану, на поліцію покладається низка додаткових завдань, що зумовлює розширення її функціоналу.

Допомога пораненим, евакуація населення із зони прямих бойових дій, патрулювання блокпостів, розшук зниклих безвісти під час бойових дій документування ворожих ударів – усі ці завдання постали перед правоохоронцями після збройного вторгнення російської федерації на мирні українські землі.

Для прикладу розглянемо ситуації в селищі Велика Писарівка (Охтирського району, Сумської області). Поліцейські залишалися у селищі цілодобово. Вони допомагали вивозити людей і надавали першу допомогу пораненим. Підвал під розбитим відділком поліцейські перетворили на тимчасовий штаб: обладнали буржуйкою, електроплитою, розкладними ліжками, аби лишатися на роботі на ніч [2].

Отже, можемо зробити висновок, що правоохоронці роблять все можливе для того, щоб залишатися з людьми та допомагати їм. Також це проявляється у пошуках безвісти зниклих безвісти громадян.

Особа, зникла безвісти за особливих обставин, — це особа, яка зникла безвісти у зв'язку зі збройним конфліктом, воєнними діями,

тимчасовою окупацією частини території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру.

Але варто зауважити, що відповідно до ст. 4 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин», особа набуває статусу такої, що зникла безвісти за особливих обставин з моменту внесення про неї відомостей, що містяться у заяві про факт зникнення до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вважається такою, що зникла безвісти за особливих обставин з моменту подання заявником заяви про факт зникнення особи [3].

У свою чергу, відповідно до осіб, зниклих безвісти за особливими обставинами, поліція проводить такі розшукові заходи:

- запити до інституцій на предмет знаходження в полоні,
- вивчають з'єднання мобільного терміналу,
- проводять опитування очевидців,
- та інші (Кожен випадок індивідуальний).

Окрім пошуку безвісти зниклих осіб поліція виконує й інші не менш важливі функції. Зокрема, патрулювання.

Патрулювання – це об'їзд або обхід території для забезпечення громадського порядку, реагування на заяви про злочини або правопорушення.

«Поліцейські вибірково перевіряють осіб, слідкують за дотриманням обмежень комендантської години та у разі сигналу повітряної тривоги автопатрулі сповіщають про це у гучномовці, а піші наряди допомагають в інформуванні містян щодо розташування найближчого сховища», – сповіщає поліція Києва [4].

Зокрема до посиленого патрулювання вулиць додається патрулювання блокпостів.

Перейдемо до законодавчого блоку. Розглянемо питання стосовно змін. Для прикладу, розділ 5 Закону України «Про Національну поліцію» також зазнав деяких змін, які стосуються періоду воєнного стану.

Поліція отримала можливість здійснювати перевірку документів та фіксувати дані, що містяться в документах, якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених (п. 1 ч. 1 ст. 32).

Поліція має право зупиняти транспортні засоби, якщо наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених.

За новою редакцією ст. 40 поліція зможе використовувати у своїй діяльності такі технічні засоби, як безпілотні літальні апарати, та

спеціальні технічні засоби протидії їх застосуванню; спеціалізоване програмне забезпечення для здійснення аналітичної обробки фото- й відеоінформації, у тому числі для встановлення осіб і номерних знаків транспортних засобів.

За необхідності відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського чи іншої особи, та усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір, поліцейський має право застосовувати будь-які підручні засоби, а не тільки ті спеціальні засоби, які передбачені ст. 45 Закону (ч. 5 ст. 42).

Під час дії воєнного стану поліцейський має право застосовувати заходи примусу, передбачені ст. 42, стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, які стосуються порядку застосування заходів примусу, порядку застосування спеціальних засобів та порядку застосування вогнепальної зброї (ч. 9 ст. 42) [5].

Отже, робота поліцейських у зоні бойових дій є надзвичайно складною та небезпечною. Вони ризикують своїм життям щодня, щоб захистити громадян та підтримувати порядок. Правоохоронці у зоні бойових дій виконують широкий спектр завдань, включаючи патрулювання, розслідування злочинів, допомогу цивільному населенню та забезпечення громадського порядку.

Список використаних джерел

- 1) ЗУ «Про Національну поліцію», стаття 1, пункт 1.
- 2) URL: <https://www.dw.com/uk/prikordonna-sumsini-zitta-pid-obstrilami/a-68787530> [«Як працює поліція біля кордону»].
- 3) URL: <https://armyinform.com.ua/2023/07/28/shho-robyty-yakshho-blyzka-lyudyna-znykla-za-osoblyvyh-obstavyyn-porady-yurysta/> [«Визначення статусу особи, зниклої за особливих обставин»].
- 4) URL: <https://suspilne.media/kyiv/565999-u-kiievi-posilili-patruluvanna-so-vidomo/>.
- 5) URL: <https://law-in-war.org/naczionalna-policziya-v-umovah-voyennogo-stanu-zminy-v-zakonodavstvi/>.